

ЗАТВЕРДЖУЮ

в.о. президента державного некомерційного підприємства “Державний університет “Київський авіаційний інститут”

_____ Ксенія СЕМЕНОВА

«09» квітня 2025 року

ВИСНОВОК

Державного некомерційного підприємства “Державний університет “Київський авіаційний інститут” (далі – КАІ) про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Лавронової Івонни Олегівни, поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 “Право” на тему “Адміністративна відповідальність за порушення трудового законодавства України”

Витяг

із протоколу № 6 розширеного засідання
кафедри конституційного і адміністративного права КАІ
від 27 березня 2025 року

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники кафедри конституційного і адміністративного права:

Головуючий на засіданні – зав. кафедри, к.ю.н., доцент кафедри Шапенко Л.О.,
д.ю.н., професор, професор кафедри Легенький М.І.,
д.ю.н., професор, професор кафедри Кунєв Ю.Д.,
д.ю.н., професор, професор кафедри Сопілко І.М.,
д.ю.н., професор, професор кафедри Рябченко О.П.,
д.ю.н., професор, професор кафедри Головка К.В.,
к.ю.н., доцент, професор кафедри Устинова І.П.,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри Чулінда Л.І.,
к.ю.н., доцент кафедри Попов Р.В.;
доктор філософії в галузі права, доцент кафедри Костенко О.В.,
старший викладач кафедри Богатюк І.Г.

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники інших кафедр КАІ:

Вишновецька С.В., д.ю.н., професор, завідувач кафедри цивільного права і процесу;

Лихова С.Я., д.ю.н., професор, завідувач кафедри кримінального права і процесу;

Нецька Л.С., к.ю.н., доцент, завідувач кафедри господарського, повітряного та космічного права,

Головко С. Г., к.і.н., доцент, доцент кафедри кафедри теорії та історії держави і права

Дибань М.П., к.ю.н., доцент кафедри цивільного права і процесу;

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники з інших ЗВО:

Юринець Ю.В., д.ю.н., професор

Серед присутніх 8 докторів юридичних наук і 7 кандидатів юридичних наук і 1 кандидат історичних наук.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспірантки кафедри конституційного і адміністративного права КАІ Лавронової Іванни Олегівни на тему “Адміністративна відповідальність за порушення трудового законодавства України”, поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Науковий керівник – д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного і адміністративного права Факультету права та міжнародних відносин КАІ Легенький Микола Іванович.

Дисертація виконувалась на кафедрі конституційного і адміністративного права Факультету права та міжнародних відносин КАІ. Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради Юридичного факультету НАУ (протокол № 13 від 25 жовтня 2021 року).

Виступили:

Аспірантка Лавронова Іванна Олегівна представила презентацію за основними положеннями дисертації “Адміністративна відповідальність за порушення трудового законодавства України”, поданої на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань «Право», за спеціальністю – «Право», яка присвячена розкриттю проблем інституту адміністративної відповідальності в сфері трудових відносин.

Авторка дисертаційного дослідження акцентувала увагу на актуальності теми дослідження, зазначила мету, завдання, методи дослідження, охарактеризувала об’єкт та предмет дисертації, виклала основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказала науково-практичну значущість роботи, зазначила про впровадження результатів дослідження.

Дослідивши генезу та еволюцію нормативно-правового регулювання адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства аспіранткою було запропоновано авторський підхід до періодизації становлення та розвитку адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства, вказані особливості кожного етапу та фактори впливу на еволюцію адміністративної відповідальності у сфері трудового права.

За результатами розкриття теоретико-правових підходів до визначення сутності та видів адміністративних правопорушень у сфері праці авторка

представила розроблену видову класифікацію адміністративних правопорушень за порушення вимог трудового законодавства.

Аспіранткою були зазначені методи дослідження, які були використані при написання дисертації. Окрім загальнонаукових методів, авторкою було використано спеціальні наукові методи юридичної науки, такі як історико-правовий, соціально-правовий, формально-юридичний, порівняльно-правовий.

Здобувачка ступеня PhD представила результати аналізу системи адміністративних стягнень за порушення вимог трудового законодавства, з'ясувавши їх характер та окресливши принципи здійснення адміністративного впливу з метою додержання вимог законодавства про працю, також були висвітлені функції державних структур наділених повноваженнями контролю та нагляду за додержанням вимог трудового законодавства. Окрему увагу аспіранткою було приділено проблемам реалізації інституту адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства про працю, зокрема вказує на існування ряду сталих проблем, пов'язаних з відсутністю врахування специфіки трудових відносин, відсутнє належне визначення в законодавстві адміністративної відповідальності посадової особи, а також обмежений та застарілий перелік правопорушень, за які передбачена адміністративна відповідальність, необхідність внесення змін до процедурних рішень щодо притягнення винних осіб за порушення трудових прав. Звертає увагу, що прийняття спеціальних законів на час дії воєнного стану, також має містити ряд норм, які регламентуватимуть і нагляд, і здійснення контролю під час дії особливого стану з урахуванням ризиків, пов'язаних з можливістю порушення трудових прав.

Аспіранткою було окреслено важливість запозичення позитивного зарубіжного досвіду, що в свою чергу демонструє важливість розширення повноважень інспекторів, яких не вистачає інспекційним органам України. Наведено основні можливості адаптації зарубіжного досвіду до вітчизняного законодавства. Доцільним, на думку аспірантки, є використання застосовуваного в зарубіжній практиці широкого спектру інструментів, включаючи як превентивні заходи, так і санкції, єдності превентивних заходів, таких як оцінки ризиків, просування культури лідерства та належної практики впровадження заходів з охорони праці та здоров'я, проведення кампаній з підвищення правової обізнаності у поєднанні з інформацією про рейтинги роботодавців, відповідні адміністративні санкції за порушення норм трудового законодавства.

Авторка дисертаційного дослідження зазначила що, важливим фактором реформування трудового законодавства у частині адміністративної відповідальності за його порушення є конвенційні зобов'язання України у сфері трудового права, формування сучасної моделі унормування на національному та міжнародному рівнях. Впровадження міжнародних норм та гармонізація національного законодавства з міжнародними правовими актами є провідною тенденцією реформування у галузі праці. Дотримання міжнародних норм потребує постійного перегляду й удосконалення законодавства про працю, внесення міжнародних норм до національних нормативно-правових актів, формування системи адміністративних санкцій, створення дієвих механізмів адміністративної відповідальності, націлених на захист прав суб'єктів трудових

відносин, введення нових процедур контролю за дотриманням законодавства про працю з боку органів державного контролю, забезпечення можливостей оскарження порушень у судах та справедливої судочинства при вирішенні трудових спорів, здійснення моніторингу виконання міжнародних норм. Закцентовано, що існує необхідність соціального діалогу між суб'єктами правовідносин, обговорення й схвалення законопроектів з урахуванням кращих міжнародних практик і стандартів у сфері трудового та адміністративного законодавства, які зарекомендували себе протягом тривалого часу.

Аспіранткою представлено напрями та форми удосконалення правового поля як комплекс взаємопов'язаних складових, орієнтованих на ефективну охорону прав суб'єктів трудових відносин. Серед напрямів удосконалення правового поля адміністративної відповідальності у сфері трудових відносин було зазначено: модернізація норм адміністративного законодавства та необхідність адаптації та узгодженості з положеннями трудового права. Другий значущий напрям було визначено розширення та консолідація функцій органів нагляду та контролю. Третім напрямом, аспірантка визначає посилення відповідальності роботодавців за адміністративні правопорушення, що передбачає перегляд і посилення санкцій, збільшення розмірів штрафів, запровадження інших видів покарань за систематичні порушення законодавчих норм і трудових прав працівників. Четвертим напрямом модернізації правового поля адміністративної відповідальності визнано розроблення освітніх програм, семінарів, тренінгів для роботодавців та працівників для підвищення юридичної обізнаності задля зменшення адміністративних правопорушень. Ще одним напрямом удосконалення правового поля адміністративної відповідальності віднесено впровадження альтернативних методів вирішення спірних питань поза судовою системою, що зменшить навантаження на суди і пришвидшить вирішення конфліктів без застосування адміністративних санкцій та унеможливить адміністративні правопорушення трудового права. І останнім напрямом обґрунтовано необхідність імплементації міжнародних норм у національне законодавство та запозичення передових зарубіжних практик регулювання питань адміністративної відповідальності за порушення трудового права.

Після закінчення презентації Лаврової І.О. присутніми на захисті фахівцями були поставлені наступні запитання:

Запитання до здобувача:

1. Шапенко Л.О., к.ю.н., доцент, завідувач кафедри конституційного і адміністративного права КАІ

Запитання: Чи є адміністративна відповідальність репрезентативною ланкою серед інших видів відповідальності за трудові правопорушення?

Відповідь: Дякую за запитання. Так, адміністративна відповідальність дійсно виступає репрезентативною ланкою серед інших видів юридичної відповідальності за порушення трудового законодавства. В якості доказу, можу навести, що переважна частина порушень трудового законодавства (невиплата зарплати, неналежне оформлення трудових відносин, порушення правил

охорони праці) не досягає рівня кримінальної відповідальності, або підстав застосування санкцій, але при цьому вимагає правової реакції — і саме адміністративна відповідальність стає відповідним інструментом, це по-перше. По-друге, на відміну від кримінальної відповідальності, адміністративна не має такої суворості, однак володіє достатнім примусовим потенціалом для того, щоб впливати на поведінку роботодавців. Це робить її оптимальним інструментом превентивного реагування, а також репрезентативним механізмом у системі відповідальності. По-третє, через механізми адміністративної відповідальності держава реалізує контрольну, наглядову і каральну функції щодо недобросовісних роботодавців. Тому вона виступає основною формою юридичного впливу у сфері трудових правовідносин. Але, слід зазначити, що адміністративна відповідальність за зазначені правопорушення набуде ще більшої ефективності, в разі впровадження ідей удосконалення висвітлених в дисертації.

2. Чулінда Л.І., к.ю.н., доцент, доцент кафедри конституційного і адміністративного права

Запитання: Серед запропонованих напрямів удосконалення правового поля адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства чи можете Ви визначити пріоритетність, що на Вашу думку потребує першочергового запровадження з огляду на проведене Вами комплексне дослідження?

Відповідь: Дякую за запитання. Серед запропонованих нами напрямів, та враховуючи процес підготовки нових проектів кодексів, які будуть прийняті на заміну радянським КУпАП та КЗпП, перш за все, я б запропонувала модернізацію норм адміністративного законодавства у відповідності до сучасних викликів трудової сфери, крім того, узгодженість положень адміністративного права з положеннями трудового права, врахувавши і конвенційні зобов'язання, які були Україною ратифіковані. Наступним кроком, я б виділила, реформування структури державних органів, які здійснюють нагляд та контроль за додержанням вимог трудового законодавства, при цьому розширивши їх повноваження і як ми зазначили в дисертації впровадження позасудових процедур притягнення до адміністративної відповідальності залишивши за судами розгляд питань оскарження рішень про притягнення до такої відповідальності. Саме ці кроки, як виділила першочерговими на шляху удосконалення чинного адміністративного законодавства за порушення трудового законодавства.

3. Нецька Л.С., к.ю.н., доцент, завідувач кафедри господарського, повітряного та космічного права

Запитання: Сформулюйте чіткі пропозиції, які були Вами запропоновані в роботі.

Відповідь: Дякую. У дисертації запропоновано низку науково обґрунтованих пропозицій, спрямованих на вдосконалення механізму адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства України, зокрема: розроблено авторську періодизацію становлення та розвитку адміністративної відповідальності у сфері праці, що дозволяє системно оцінити трансформацію правового регулювання в історичній динаміці, сформовано видову класифікацію адміністративних правопорушень у сфері трудового

законодавства, здійснено комплексний аналіз повноважень державних органів, що здійснюють контроль за дотриманням трудового законодавства, та запропоновано шляхи удосконалення їх функцій і нормативного забезпечення, обґрунтовано доцільність адаптації зарубіжного досвіду застосування адміністративної відповідальності у сфері праці до умов українського законодавства із врахуванням національних особливостей правозастосування, надано пропозиції щодо розширення повноважень інспекторів з праці, зокрема шляхом закріплення за ними додаткових контрольних і санкційних функцій, що сприятиме ефективнішому захисту трудових прав.

4. Вишновецька С.В., д.ю.н., професор, завідувач кафедри цивільного права і процесу

Запитання: В назвах розділів та підрозділів дисертаційної роботи фігурують поняття то «трудове законодавство» то «законодавство про працю», як це пояснюється у Вашій роботі?

Відповідь: Дякую за запитання. На нашу думку, «про працю» це вже застарілий термін, хоча і до сьогодні використовується в законодавстві. З огляду дослідженої нами історії, можемо зробити висновок, що це є так звана калька. Дбаючи про мову, зокрема юридичну, термін «Трудове законодавство» є більш сучасним та знаходить своє відображення в перекладах міжнародних норм. Крім того, на разі Україна вже за крок до прийняття нового Кодексу, який покликаний «перезавантажити» регулювання трудових відносин та має вже оновлену назву «Трудовий Кодекс». Отже, вбачаємо, що термінологія яка використана в роботі також відображає актуальний стан юридичної науки та практики. Так, на прикладі назви Розділу 2, мова йде про чинне законодавства, а тому і зазначено його назва у відповідності чинного законодавства, а вже у Розділі 3 досліджується більш перспективні наукові положення, відповідно і використовується сучасний термін «трудове законодавство».

5. Дибань М.П., к.ю.н., доцент кафедри цивільного права і процесу

Запитання: Чи враховано Вами в роботі норми які регулюють трудові відносини під час дії воєнного стану, які передбачені законом №2136, чи розглядали Ви питання значної кількості колізій, які виникли в судовій практиці?

Відповідь: Дякую за запитання. Звичайно прийняття Закону України №2136, який покликаний врахувати особливості та організацію трудових відносин в умовах воєнного стану, значно вплинув на хід нашого дослідження. Безумовно його положення були прийняті до уваги, крім того досліджена судова практика, та в напрямках удосконалення відображено необхідність більш ґрунтовного прийняття законів на час дії особливих станів та посилення відповідальності за порушення. У роботі проаналізовано специфіку застосування норм трудового законодавства в цей період, а також особливості притягнення до адміністративної відповідальності за їх порушення. Проте, серед основних проблем вбачається функціонування державних структур, які мають достатньо оперативно реагувати, ініціювати зміни та відповідно уникати колізій, що як ми спостерігаємо не відбувається на належному рівні.

Після відповідей на запитання виступили:

Науковий керівник – д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного і адміністративного права КАІ Легенький Микола Іванович

Легенький М.І.: Актуальність проблематики дисертаційного дослідження Лаврової І.О. обумовлена суспільною необхідністю в удосконаленні правового регулювання інституту адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства, яке повинно здійснюватися на основі всебічного аналізу його теоретико-правових засад, оцінки правової ефективності цього інституту та визначення основних напрямів його розвитку, що можливо здійснити шляхом відповідних дослідницьких розвідок, здійснених в межах юридичної науки.

Дисертанткою сформульовано мету та завдання дослідження, відповідно до обраної тематики та з дотриманням наукових стандартів визначено об'єкт та предмет такого дослідження.

Робота складається з трьох розділів, тематика яких відповідає меті і завданням дисертаційного дослідження. Архітектура роботи вдало побудована і логічно витікає з проблеми, мети та завдань дослідження і забезпечує максимально повне розкриття обраної теми.

Наукова новизна дисертаційного дослідження Лаврової І.О. визначається тим, що в ній запропоновано авторський підхід до періодизації становлення та розвитку адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства, розроблено видову класифікацію адміністративних правопорушень за порушення вимог трудового законодавства, визначені шляхи адаптації зарубіжної практики адміністративної відповідальності у сфері праці до норм національного законодавства, здійснено комплексний аналіз повноважень державних органів щодо регулювання адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства та контролю за його дотриманням, удосконалені теоретико-правові підходи до визначення сутності та видів адміністративних правопорушень у сфері праці та науково-правові положення щодо підвищення ефективності заходів забезпечення належного додержання вимог трудового законодавства України, внесені пропозиції щодо змін до чинних нормативно-правових актів України, які регулюють діяльність інспекторів праці, визначені шляхи удосконалення правового поля адміністративної відповідальності за порушення трудових прав та науково обґрунтована необхідність посилення адміністративних санкцій за порушення трудового законодавства.

Висновки сформульовані коректно, лаконічно і обґрунтовано та логічно пов'язані зі змістом і результатами дослідження.

Аспіранткою Лавровою І.О. повністю виконані індивідуальний навчальний план та індивідуальний план наукової роботи, в процесі чого набуті теоретичні знання, уміння, навички та компетентності, які передбачені освітньо-науковою програмою та Національною рамкою кваліфікацій.

В процесі роботи над дисертацією Лавровою І.О. виявлені нахили до наукової діяльності, аналітичні здібності, вміння працювати з науковою літературою, нормативно-правовими та архівними джерелами, узагальнювати та систематизувати результати зібраної інформації відповідно до мети та завдань дослідження, наполегливість, ретельність та уважність.

Науковим керівником було запропоновано затвердити позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів представленої дисертації та рекомендувати до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії її авторки галузі знань «Право», за спеціальністю – «Право».

Рецензенти дисертаційної роботи, які наголосили на позитивних аспектах дослідження та висловили свої побажання та зауваження:

Вишновецька С.В., д.ю.н., професор, завідувач кафедри цивільного права і процесу КАІ: Хочу звернути увагу, що подана дисертація, є одним із перших комплексних досліджень актуального стану адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства на межі адміністративного та трудового права. Особливо, варто відзначити, що аспірантка успішно поєднує теоретичні напрацювання з власним практичним досвідом у сфері трудового права, що надало роботі прикладного характеру та забезпечило її наукову і практичну цінність. Пропозиції та зауваження, надані після попереднього розгляду, враховані в повному обсязі. Підтримую наукового керівника та рекомендую роботу до подальшого захисту.

Дибань М.П., к.ю.н., доцент кафедри цивільного права і процесу КАІ: Дисертація вирізняється високим рівнем наукової обґрунтованості та практичної значущості. Особливу увагу заслуговують авторські ідеї та пропозиції щодо реформування механізмів реалізації адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства, зокрема у частині розширення повноважень інспекторів з праці. Вони є своєчасними, логічно структурованими та потенційно корисними для вдосконалення чинної системи контролю у сфері трудових правовідносин. Робота відповідає вимогам, що висуваються до дисертаційних досліджень, і заслуговує на схвальну оцінку.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Шапенко Л.О. к.ю.н., доцент, завідувач кафедри конституційного і адміністративного права КАІ:

Аспірантка виявила себе як відповідальна, цілеспрямована й науково активна здобувачка, яка протягом усього періоду навчання наполегливо працювала над підвищенням свого освітнього та наукового рівня. Вона успішно опанувала методологію наукових досліджень, вміє грамотно формулювати наукові проблеми, аналізувати джерела, робити обґрунтовані висновки й пропонувати практично значущі рекомендації.

Під час підготовки дисертації аспірантка неодноразово брала активну участь у наукових заходах, зокрема у міжнародних конференціях, де виступала з доповідями, що знайшли відображення у тезах і наукових публікаціях. Це свідчить про її високий рівень академічної культури, професійну мотивацію та здатність до самостійного наукового пошуку.

Завідувач кафедри позитивно оцінила результати виконаного дослідження та рекомендувала роботу до захисту.

Кунєв Ю.Д., д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного і адміністративного права КАІ:

Дисертаційне дослідження є змістовною та актуальною працею, яка стосується важливої для сучасного правового регулювання теми — адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства України. Авторці вдалося охопити широкий спектр проблем, що виникають у цій сфері, запропонувати власне бачення шляхів удосконалення правового механізму відповідальності, а також сформулювати низку конструктивних пропозицій, які мають наукову новизну та прикладне значення.

Водночас, слід звернути увагу на окремі аспекти, що потребують поглибленого опрацювання. Зокрема, дискусійною залишається межа між адміністративною відповідальністю та іншими видами юридичної відповідальності у сфері праці, що заслуговує на подальше дослідження. Крім того, хотілося б бачити глибший аналіз зарубіжного досвіду з цієї теми та ширше застосування порівняльно-правового методу.

Попри зазначені зауваження, результати дослідження є позитивними, а сама робота демонструє належний рівень наукової зрілості здобувачки. Дисертація заслуговує позитивної оцінки та може бути рекомендована до захисту.

Устинова І.П., к.ю.н., доцент, професор кафедри конституційного і адміністративного права КАІ:

Дисертаційне дослідження вирізняється актуальністю тематики, логічною структурою та належним рівнем наукової аргументації. Авторка вміло поєднала теоретичні засади з практичним підходом до вирішення проблем адміністративної відповідальності у сфері трудового законодавства. Робота справляє позитивне враження і заслуговує схвальної оцінки.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Лаврової Івонни Олегівни на тему “Адміністративна відповідальність за порушення трудового законодавства України”, поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» галузі знань 08 «Право»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. Вибір теми дисертації зумовлений насамперед реформуванням правової системи України, зокрема трудового та адміністративного законодавства, що потребує оновлення нормативної бази для ефективного правозастосування. Дослідження має соціально-правове спрямування, оскільки сприяє захисту прав суб'єктів трудових правовідносин. Теоретична значущість теми зумовлена необхідністю подальшої розробки засад адміністративної відповідальності у сфері праці та її видової класифікації. У роботі також проаналізовано зарубіжний досвід і визначено можливості його адаптації до українського законодавства, з урахуванням євроінтеграційних процесів та міжнародних зобов'язань України.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертацію виконано в межах планової Держбюджетної

(кафедральної) науково-дослідної роботи № 71/13.01.02 кафедри конституційного і адміністративного права Юридичного факультету Національного авіаційного університету за темою: «Забезпечення конституційних прав громадян в контексті конвенційних зобов'язань України», а також держбюджетної (кафедральної) науково-дослідної роботи № 53-2022/13.01.02 за темою: «Людиноцентричність публічного права України».

Тема дисертації відповідає освітньо-науковій програмі «Право» галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» в КАІ (зокрема, ОК 1.3.1, ОК 1.3.2, ОК, 1.3.3. та ОК 1.3.4).

3. Мета і завдання дослідження.

Мета дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на підставі вивчення зарубіжного досвіду, аналізу положень чинного законодавства, правової доктрини та судової практики розробити певні рекомендації щодо вдосконалення правової регламентації адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства України, а також сформулювати низку висновків, пропозицій, спрямованих на визначення напрямів удосконалення правового регулювання цієї сфери відносин.

Для досягнення вказаної мети в дисертаційній роботі поставлено та вирішено такі основні завдання:

- дослідити генезу та еволюцію нормативно-правового регулювання адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства;
- розкрити теоретико-правові підходи до визначення сутності та видів адміністративних правопорушень у сфері праці;
- проаналізувати систему адміністративних стягнень адміністративних стягнень за порушення вимог трудового законодавства, з'ясувати їх характер та окреслити принципи здійснення адміністративного впливу з метою додержання вимог законодавства про працю;
- висвітлити функції державних структур наділених повноваженнями контролю та нагляду за додержанням вимог трудового законодавства;
- означити проблеми реалізації інституту адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства про працю;
- дослідити зарубіжний досвід правового регулювання адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства та вказати можливості його адаптації до вітчизняної практики;
- розглянути конвенційні зобов'язання України у сфері трудового права як важливий фактор реформування адміністративної відповідальності за порушення законів про працю;
- вказати напрями удосконалення правового поля регулювання адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства.

4. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень у сфері трудового законодавства.

5. Предметом дослідження є адміністративна відповідальність за порушення трудового законодавства.

6. Методи дослідження. У дослідженні адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства послуговувалися загальнонауковими та спеціальними методами пізнання. Загальнонаукові методи (історичний, діалектичний, синтезу, системного аналізу, структурний, компаративний) уможливили дослідження адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства у теоретичній площині: розкриття сутності, закономірностей становлення, функцій та значущості інституту адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері праці; визначення місця адміністративної відповідальності у системі юридичної відповідальності та встановлення критеріїв розмежування з іншими видами відповідальності; розкриття соціально-правових аспектів адміністративної відповідальності. У науково-практичній площині відзначимо результативність загальнонаукових наукових методів у дослідженні таких аспектів: становлення й еволюція нормативно-правового регулювання адміністративної відповідальності; перспективи і напрями реформування адміністративного та трудового права і формування моделі адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства в умовах перманентних соціально-економічних змін; вплив державних органів на унормування та реалізацію правозастосовних заходів в адміністративно-деліктній сфері; судовий розгляд справ про адміністративні правопорушення та притягнення до адміністративної відповідальності; можливості адаптації зарубіжної практики та міжнародних норм в удосконаленні правової бази адміністративної відповідальності.

Окрім загальнонаукових методів дослідження використані спеціальні наукові методи юридичної науки – історико-правовий, соціально-правовий, формально-юридичний, порівняльно-правовий, що надало можливість обґрунтувати сутність адміністративної відповідальності як правової категорії, розкрити її публічно-правовий характер та соціально-правовий аспект; окреслити функції адміністративної відповідальності як окремого виду соціальної та юридичної відповідальності; дослідити адміністративну відповідальність на межі адміністративного та трудового законодавства; з'ясувати взаємозв'язки понять адміністративне правопорушення – адміністративний проступок – адміністративна відповідальність – адміністративне стягнення.

7. Наукова новизна дослідження: полягає в тому, що дисертація є однією із перших у юридичній науці комплексних теоретико-прикладних робіт, в якій на підставі вивчення зарубіжного досвіду, аналізу положень чинного законодавства, правової доктрини та судової практики розроблено конкретні рекомендації щодо вдосконалення правової регламентації адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства України та визначення правових механізмів підвищення її ефективності.

У результаті проведеного дослідження сформульовано низку наукових положень і висновків, а саме:

уперше:

– здійснено комплексний аналіз повноважень державних органів щодо регулювання адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства та контролю за його дотриманням;

– запропоновано організаційно-нормативну систему удосконалення ефективності адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства, яка передбачає розширення повноважень інспекторів, модифікацію системи стягнень шляхом впровадження немайнових санкцій, таких як позбавлення права обіймати посади, відкликання ліцензій, обмеження участі в державних проєктах;

– розроблено оригінальну видову класифікацію адміністративних правопорушень у сфері трудового законодавства, що дозволила систематизувати їх за ключовими ознаками правопорушень і суб'єктів;

удосконалено:

– теоретико-правові підходи до визначення сутності та видів адміністративних правопорушень у сфері праці;

– вимоги щодо посилення адміністративних санкцій за порушення трудового законодавства в умовах незбалансованості та відсутності системного підходу до юридичної відповідальності;

– підходи до вирішення проблемних питань притягнення до адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства в періоди введення особливих правових режимів та обмежень та розкрито шляхи їх розв'язання;

набули подальшого розвитку:

– періодизація становлення та розвитку адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства, означені особливості кожного етапу та фактори впливу на еволюцію адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства;

– науково-правові обґрунтування внесення змін до чинних нормативно-правових актів України, які регулюють діяльність інспекторів праці, з метою актуалізації видів порушень та удосконалення процедури притягнення до адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства.

8. Теоретичне значення одержаних результатів полягає в поглибленні наукових уявлень про адміністративну відповідальність за порушення трудового законодавства, уточненні її правової природи, структури та функціонального призначення в системі захисту трудових прав. У дисертації сформульовано авторський підхід до періодизації становлення відповідного інституту, розроблено класифікацію адміністративних правопорушень у сфері праці, а також обґрунтовано напрями адаптації зарубіжного досвіду. Отримані результати можуть бути використані для подальших теоретико-правових досліджень у галузі адміністративного та трудового права.

9. Практичне значення та використання результатів дисертаційного дослідження полягає у визначенні шляхів удосконалення правового поля адміністративної відповідальності за порушення трудових прав. Практичні результати є такими:

– запропоновано шляхи адаптації зарубіжної практики адміністративної відповідальності у сфері праці до норм національного законодавства ;

– обґрунтовано внесення змін до чинних нормативно-правових актів України, які регулюють діяльність інспекторів праці з метою актуалізації видів

порушень та удосконалення процедури притягнення до адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства;

– визначено шляхи удосконалення правового поля адміністративної відповідальності за порушення трудових прав.

Розроблені шляхи удосконалення правового поля адміністративної відповідальності за порушення трудових прав позитивно вплинуть на підвищення ефективності застосування, а також призведе до тенденції зменшення такого виду порушень трудового законодавства.

У представленій роботі розв'язано наукову проблему, яка має важливе значення для розвитку правової науки України та полягає у вдосконаленні механізму адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства, що забезпечує підвищення ефективності захисту трудових прав в умовах сучасних соціально-правових викликів.

Результати даної дисертаційної роботи використані Адвокатським об'єднанням «Національна колегія адвокатів» для удосконалення правозахисної та консультативної практики з питань адміністративної відповідальності за порушення трудових прав, а також сприяли розробці стратегій захисту клієнтів у разі притягнення до адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства (*довідка про впровадження від 03.02.2025*).

Результати даної дисертаційної роботи запроваджено у навчальний процес кафедри права Київського університету ринкових відносин під час викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право» та «Трудове право» (*довідка про впровадження №32/1 від 05.02.2025*).

Пропозиції щодо удосконалення правового регулювання і посилення контрольно-наглядової функції держави стали основою для формування нових підходів до розробки наукових тем, що реалізуються на кафедрі цивільного права та процесу факультету права та міжнародних відносин КАІ (*довідка про впровадження від 25.02.2025*).

10. Особистий внесок здобувача. Дисертація “Адміністративна відповідальність за порушення трудового законодавства” Лавронової Івонни Олегівни є самостійною науковою працею, в якій наведено теоретичні положення і висновки, власні ідеї та розробки авторки, які дають змогу вирішити поставлені завдання. Усі висновки та практичні рекомендації, винесені на захист, розроблені дисертанткою особисто. Використані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей здобувачки.

11. Апробація результатів дослідження.

Найважливіші ідеї, висновки, рекомендації, отримані в дисертації, оприлюднені на наукових та науково-практичних конференціях, у тому числі міжнародних, всеукраїнських та за міжнародною участю: Права людини в епоху цифрових трансформацій (Київ, 2022); V Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум (Київ, 2022); «Basics of learning the latest theories and methods» (Бостон, США, 2023); «АЕРО-2023. Повітряне і космічне право» (Київ, 2023); «Правова парадигма відновлення України: проблеми та перспективи» (Київ, 2024); «Інноваційні рішення в сучасній науці, освіті та практиці» (Київ, 2024).

12. Публікації. Основні положення та результати дисертаційного

дослідження викладено в 10 наукових публікаціях, серед них 4 публікації у наукових фахових виданнях України, 6 публікацій у збірниках матеріалів конференцій.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України та країн ЄС:

1. Лавронова І. О. Теоретико-правові засади дослідження сутності та видів адміністративних правопорушень у сфері праці. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2022. №3(64). С. 51–58. DOI: 10.18372/2307-9061.64.16876.
2. Лавронова І. О. Конвенційні зобов'язання України у сфері трудового права – важливий чинник реформування правового регулювання адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2023. №3(68). С. 104-113. DOI: 10.18372/2307-9061.68.17980.
3. Лавронова І. О. Проблеми реалізації інституту адміністративної відповідальності за порушення вимог трудового законодавства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. Т. 2, № 78. С.67-72. DOI: 10.24144/2307-3322.2023.78.2.10.
4. Лавронова І.О. Адміністративно-правове забезпечення контролю за додержанням законодавства про працю. *Східноєвропейський юридичний журнал*. 2024. № 12. С. 129–140. DOI:10.5281/zenodo.14555587.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

5. Лавронова І.О. Проблеми правового забезпечення додержання вимог трудового законодавства та пріоритети його реформування. *Права людини в епоху цифрових трансформацій*: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 25 лютого 2022 р. Київ, 2022. С. 188-191.
6. Лавронова І.О. Щодо регулюючого впливу держави на суб'єктів трудових правовідносин. *V Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум*: матеріали форуму, м. Київ, 19-20 травня 2022 р., Київ, 2022. Том 1, С. 122-124.
7. Лавронова І. О. Розвиток адміністративної відповідальності за порушення трудового законодавства: періодизація та фактори впливу. *Basics of learning the latest theories and methods*: матеріали The 9th International scientific and practical conference, м. Бостон, 7-10 березня 2023 р. Бостон, США, 2023. С. 153-155.
8. Лавронова І.О. Перспективи реформування правового регулювання адміністративної відповідальності за порушення вимог трудового законодавства. *АЕРО-2023. Повітряне і космічне право*: матеріали Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, м.Київ, 23 листопада 2023 р., Київ, 2023. С. 121-123.
9. Лавронова І.О. Автоматизація як механізм призначення санкцій та стягнення штрафів за порушення вимог трудового законодавства. *Правова парадигма відновлення України: проблеми та перспективи*: матеріали XIV

Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 23 лютого 2024 р., Київ, 2024. С. 226-228.

10. Лавронова І.О. Щодо питань реформування інституту адміністративної відповідальності за порушення вимог трудового законодавства. *Інноваційні рішення в сучасній науці, освіті та практиці: Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (наукове видання)*, м. Київ, 15-16 жовтня 2024 р., Київ, 2024. Ч.2. С. 301-304.

13. Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, 3 розділів основної частини, висновків і списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації становить 231 сторінку, із них – 189 основного тексту. Робота містить 4 додатки. Список використаних джерел налічує 207 найменувань.

14. Характеристика особистості здобувача. Під час підготовки дисертаційної роботи Лавронова І.О. проявила себе як творча дослідниця і науковець, здатний самостійно на високому науково-методичному рівні вирішувати наукові та практичні завдання. Вона повною мірою володіє сучасними методами проектування стабілізаційних платформ, має належний рівень теоретичної та практичної підготовки.

15. Оцінка мови та стилю дисертації. Текст дисертації викладено фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури. Матеріали дослідження оформлені у відповідності до вимог Міністерства освіти і науки України.

16. Відповідність принципам академічної доброчесності. Дисертація не містить необґрунтованих запозичень та плагіату. У роботі дотримано правила посилання на джерела інформації у випадку використання підходів, положень, тверджень, відомостей. Надано достовірну інформацію про результати досліджень, джерела використаної інформації.

17. Рецензенти рекомендують: відповідно до **пп. 15, 16** Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, **пропонується такий склад разової ради:**

Голова ради:

Кунєв Юрій Дем'янович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного і адміністративного права Факультету права та міжнародних відносин КАІ.

Рецензенти:

Вишновецька Світлана Василівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права і процесу факультету права та міжнародних відносин КАІ

Дибань Максим Петрович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права і процесу факультету права та міжнародних відносин КАІ

Офіційні опоненти:

Уварова Наталія Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін факультету підготовки

фахівців для підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

Волинець Владислав Володимирович, доктор юридичних наук, професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення, Київського Національного університету імені Тараса Шевченка.

Усі члени разової спеціалізованої вченої ради не мають реального чи потенційного конфлікту інтересів щодо здобувача Лавронової Іванни Олегівни (зокрема, є його близькою особою) та/або його наукового керівника.

У результаті попередньої експертизи дисертації Лавронової Іванни Олегівни і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Лавронової Іванни Олегівни на тему “Адміністративна відповідальність за порушення трудового законодавства України”.

2. Вважати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Лавронової Іванни Олегівни відповідає спеціальності 081 “Право” та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року. № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), вимогам пп. 6, 7, 8, 9 “Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії”, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. Рекомендувати дисертаційну роботу “Адміністративна відповідальність за порушення трудового законодавства України”, подану Лавроною Іванною Олегівною на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю 081 “Право”.

4. Рекомендувати Вченій раді затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради:

Кунєв Юрій Дем'янович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного і адміністративного права КАІ.

Рецензенти:

Вишновецька Світлана Васиївна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права і процесу КАІ.

Дибань Максим Петрович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права і процесу КАІ ;

Офіційні опоненти:

Уварова Наталія Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

Волинець Владислав Володимирович, доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення, Київського Національного університету імені Тараса Шевченка.

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації Лавронової Іванни Олегівни:

“за” – 17

“проти” – немає

“утримались” – немає

Головуючий на засіданні:

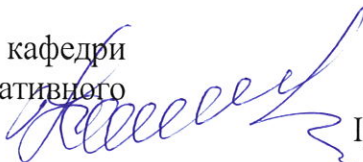
к.ю.н., доцент, завідувач кафедри конституційного і адміністративного права КАІ

Людмила ШАПЕНКО

Секретар засідання:

к.ю.н., доцент, професор кафедри конституційного і адміністративного права КАІ

Ірина УСТИНОВА

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з наукових досліджень та трансферу технологій КАІ,
д.т.н., професор

Сергій ГНАТЮК